

rajevu 5 fl., č. g. o. Žvajgar G., guardian v Gradcu 5 fl. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Trtna bolezen.

Nekdo je bil v predzadnjem listu poročal, da sem jaz na Mestnem vrhu „preronospora viticula“ na trtah konstatiral. To je pa na vsaki način pomota, kajti jaz omenjenih goric še zaradi tega nisem preiskoval.

Vsestransko se misli, da je letos „peronospora“ ali strupena rosa naše gorice okužila. Poslal sem pa v Klosterneuburg v preiskavo bolano perje in grozdje in od tam so mi poročali, da se ima ta prikaz, da je perje letos sploh na pol suho, samo neogodnemu vremenu pripisovati, ne pa strupeni rosi.

To je tudi verjetno, saj ni bilo letos dežja, ki bi bil trtna korenine dovolj namočil. Zato je pa trs v debelih zemljah, posebno pa po jamah, kjer je več mokrote, bolj vesele barve, kakor po strmih in kamenitih tleh.

Ta nesrečna bolezen se je v sredi avgusta po nekem dežju pokazala, perje se je večinoma do pol posušilo, druga polovica pa je zelena ostala. To zopet priča, da te bolezni ni „peronospora viticula“ povzročila, ker perje, katero ona okuži, posuši se čez kratko do čista, ne pa, da bi polovica zdrava ostala.

Ivan Balon.

Mlada detelja.

Da se pokosi mlada detelja jeseni ali tudi izpusti živina na-njo, to je že stara navada. Kakor vsaka, tako je tudi ta navada lahko dobra ali pa tudi slaba. Ako se izgodi to rane jeseni, to je, ne po koncu meseca septembra, ne trpi nič škode deteljišče, kajti detelja si še opomore lahko ter še pokrije zemljo. Ako se pa kosi pozneje, rado se izgodi, da mlado deteljo umori zima, gotovo pa bode spomladi le redka in slaba detelja.

Bolje je pa deteljišče popasti, kakor pokositi, ali tudi to se mora previdno zgoditi. Deteljišče se brž obraste, ako se popase in živina še po vrhu vtrdi nekaj tla, da jim zima ne vzpiplje detelje.

Škodljivo pa je preveč živino na deteljišče izpuščati, ali prerano ali pa o vlažnih dneh drobnico gnati na deteljo, kajti ta vdera pregloboko v zemljo ter spravi koreninje iz nje-gove lege.

V obče pa se mora reči, da v času, ko je mokro deteljišče, ne kaže pasti na njem ne drobnice, ne živine. Doklej se naj pase? Ne dalje, kakor do časa, ko se more deteljišče še obrasti.

Sejmovi. Dne 24. sept. v Dobovi, v Arnožu, v Slov. Bistrici, na Remšniku in pri sv.

Martinu tik Slov. Gradca. Dne 27. septembra v Svetincih. Dne 29. sept. v Veržeju, v Omu-reku, pri sv. Lovrencu na Dr. polju, v Maren-bergu, v Šoštanju, na Pilštanju in Vranskem.

Dopisi.

Iz Rečice v Sav. dolini. (Šolsko društvo.) [Konec.] Tudi namen našega društva je dober. Ono noče živinsko tlačiti ubogega Nemca, svojega soseda in bližnjega, ampak ono le Slo-venca in njegove otroke narodnega, s tem pa tudi časnega in večnega pogina rešiti hoče. Ali kakor se tukaj bere: Namen naši družbi je, na vso moč skrbeti za to, da ne izgine iz-med naše mladine sv. vera in materni sloven-ski jezik. Družba sv. Cirila in Metoda bo od-vračala torej otroke slovenskih starišev od ta-kih otroških vrtov in od takih šol, kjer se ne spoštuje katoliška vera in slovenski jezik. Od-vračala jih bo s tem, da jim bo pomagala z obleko, s hrano, z bukvami in drugimi darovi. Če jo bomo dovolj podpirali z denarji, naprav-ljala bo sama poštene otroške vrtove po takih krajih, kjer so otroci ubožnih starišev najbolj v nevarnosti, da se ne potujčijo. Vzdrževala bo slovenske šole, kjer se bodo naši otroci tako zrejali, da bodo lahko kedaj dobri kristjani in vneti Slovenci. Mar ni to prelep namen? Mar ni družba sv. Cirila in Metoda zares apostol-ska družba? Predragi, ostanimo torej zvesti tej družbi! To je naša sveta dolžnost. Pridobi-vajmo ji torej še novih udov! Tudi to je naša dolžnost! Društvo sv. Cirila in Metoda pa naj tukaj pri nas in povsod živi, rase in cvete! Slava torej Cirilu in Metodu! Slava vsem Slo-vencem, boj pa nemčurjem!“ — Mnogi živio-klici na koncu tega jedernatega govora pričevali so o uspehu taistega. Splošnja navdušenost trajala je celi čas. Iz tajnikovega in blagaj-nikovega poročila povzame se sledeče: Društvo je zgubilo med letom tajnika g. Kramerja in je njegov namestnik g. Žager ta posel prevzel. Akoravno se je društvo že med letom 1886 usta-novilo, vendar se more zaradi raznih zaprek še le kot v letu 1887 ustanovljeno smatrati. Taisto je štelo 2 ustanovnika, gg. Franjo Hme-laka, veleposestnika itd. v Lokavci, in Antona Turnšeka posestnika in trgovca v Nazaretu; ter 29 udov z doneskom 1 gld. na leto. Znesek 49 gld. se je za leto 1887 poslal 13. jul. t. l. družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljano. Na-čelnštvo je imelo v teku tega leta eno sejo. O priliki volitve novega načelnštva povzame g. nadučitelj Žolgar besedo, se zahvali v imenu zbora dosedanjemu načelnštvu za vspešno de-lovanje in trud, ter predlaga, da se taisto naj zopet potrdi, samo zapisnikarjev namestnik naj bi bil g. Trobaj. Ta predlog se soglasno sprej-me. V načelnštvo so tedaj izvoljeni sledeči

gospodje: Ant. Turnšek, posestnik in trgovec v Nazarjah, prvomestnik; Ant. Goričar, c. kr. poštar v Mozirju, njegov namestnik; Ant. Žager, učitelj na Gorici, tajnik; Al. Trobaj, učitelj na Rečici, njegov namestnik; Ant. Jeraj, st. posest. na Sp. Rečici, blagajnik; Jožef Majcen, kaplan na Rečici, njegov namestnik. Na novo je pristopilo 7 udov. Izmed teh omenim sledeče: gosp. Vladiboj Šarec, gimnazijalec iz Ljubljane, ta gospod je vpisati dal tudi svojo sestro gspđ. Josipino Šarec, c. kr. pošto in brzojavno upraviteljico iz Ljubljane; potem g. France Lorber, učitelj in g. Franjo Dobovišek, trgovec, oba iz Rečice. H koncu je razdelil prvomestnik med vse navzoče ude po jedno knjižico „Družba sv. Cirila in Metoda, kaj je to?“, katere je v ta namen iz Ljubljane prejel. A vendar se nismo še po zaključbi obnega zborna razšli, temuč ostali smo še nekaj uric združeni, ter z radostjo poslušali krasne slovenske pesmi, s katerim so nas navzoči dijaki razveseljevali.

Iz Brežic. (Prenovljenje cerkve. Blagoslovljenje pokopališča.) Podružnica sv. Roka tik ceste, ko v mesto prideš, je starodavna božja pot, kamor pridejo o godu imenovanega svetnika in sledečo nedeljo romarji od blizo in daleč, prejemajo sv. zakramente in prosijo svetnika-pomočnika časnih in večnih dobrot. Cerkev zidana v romanskem slogu je bila letos zunaj in znotraj prenovljena. V njo stopivši se ti oko raduje lepih slik in treh novih oltarjev. Stranska oltarja, sv. Valentina mučenca in Marije sedem žalosti, sta bila pred šestimi leti postavljena; tudi veliki oltar leta 1768 postavljen, leta 1850 prenovljen, se je moral umakniti novemu. Ličen oltar kinčajo v Gröden-u na Tirolskem naročene podobe sv. Roka, sv. Miklavža in sv. Martina, so izraz milobe in sv. navdušenja; okraski se lepo prilegajo, marmoriranje stebričev in podstavov dobro posneto, tako da je oltar farmanom v veselje in pobožnost. — Lep kinč cerkve je nad oltarjem slika na presno: okoli praznega groba bogorodice zbrani apostoli z začudenjem gledajo navzgor, za Marijo v nebo vzeto. Ta in druge slikarije in pridržnica so lepo prenovljene. Novi oltar je bil dne 28. avgusta slovesno blagoslovljen in po sv. opravilu se je v zahvalo za srečno dokončano delo zapela pesem: „Te Deum“. Tudi novi del pokopališča je bil nedavno blagoslovljen. V procesiji smo se podali k novemu križu tam postavljenemu, na katerem so gorele tri sveče; ljudstvo je ginljivo poslušalo cerkvene molitve in nagovor č. g. dekana. Da bi ga poslušal Breški dopisnik „D. W.“ in pomislil besedo tolažbe, ne bil bi tako kvasil o zažiganju mrličev in o potrebi odstranjenja pokopališča zaradi okuženja pitne vode! Zidanje bolenišnice odločene za 100 bolenikov hitro napreduje, letos pride poslopje pod streho, čez

leta dni se bodo tam sprejemali reveži boleniki, — da bi tudi vsi ozdraveli!

Z Dobrne. (Krajnošolskem sovetu) potekla je postavno mu določena doba. Zavoljo tega je občinski odbor v svoji seji dne 4. sept. izbiral znovič petero zastopnikov v omenjeno svetovodstvo. Izmed 18 odbornikov prišlo jih je 14. Oddani glasovi razvrstili so se tako, da so jih dobili gg.: Tratnik-Anžič 12, župan J. Kok 10, Dopisnik 10, M. Kok 9, Orosel 9; nadalje Zidar-Adamec 6, Brauner mlajši 6, Korenak-Osetač 4, trije drugi po 2 in 1 glas. — Oba Kok-a, izredno vrla moža, je lani nekdo silil, naj bi se skregala s pametjo in z vestjo. In ker tega nista marala storiti, nastala je neka čisto po nepotrebem povzročena sitnoba, vsled katere sta prostovoljno izstopila iz krajnošolskega odbora. Toda višje šolsko oblastvo odpovedi ni moglo spoznati za opravičeno, rekši: zakaj sta pa to častno službo prevzela. Sedaj sta porabila primerno priliko ter se za znovič jima izkazano zaupanje zahvalila. Tema se je pridružil še g. Orosel, ki je rekel, da je 60 let star in da je v tem zastopništvu že od tistega časa, ko smo vsled novih šolskih postav dobili krajnošolske sovete. Bilo je toraj treba zopet voliti. Rrebral se je dotični odlomek postave. Ali ta pravi: če „kdo“ volitve neče vzprejeti, ako ima za to prave vzroke, v tem slučaju se mora vršiti „nova volitev“, a to ni posebič povedano, da-li jedino le, kar se pač skoro samo ob sebi razumeva, za tiste osebe, ki so se odpovedale, ali pa tudi za vse druge. In da smo bolje varno ravnali, smo še enkrat izbirali vseh petero članov. Sedaj so dobili gg.: Tratnik 12, Zidar 11, Dopisnik 11, Brauner 10, Korenak 8 glasov. K tem se po postavi pridružijo: zastopnik cerkve, namreč veleč. g. duhovni svetovalec in dekan Gajšek, šolo zastopa g. nadučitelj Voglar; krajnošolskega nadzorovalca pa imenuje okrajnošolski svet v Celju, to službo je zadnjih šest let opravljal g. dr. vitez Heider. Dne 14. sept. je za načelnika šolskemu odboru bil soglasno zopet izvoljen vlč. gosp. Gajšek, a namestnik mu postal je g. Tratnik. Sklepoma bodi še dostavljeno, da občina sme biti zadovoljna s prav dobrim izidom volitev ovokrajnega zastopništva šolskega.

Iz Središke okolice. (Okr. glavlar.) Poročati moramo, da naš novi gospod glavlar svoje počitnice v to porablja, da v družbi nekoga nam ne ravno simpatičnega gospoda po našem okraju potuje in da se občinskim predstojnikom itd. predstavlja. Čudno bi se nam to ne videlo, nasprotno hvaliti bi ga morali, da se kaže ljudstvu prijaznega, ali to nam ne ugaja, da izraža želje svoje, kakor: kdo da bi se naj volil v okrajni šolski svet itd. Zatoraj opozorujem vse zastopnike v okrajnem zastopu, da so složni in da volimo tiste moža v okrajni

šolski svet, katere nam bodo naši narodni voditelji ormoškega okraja priporočali.

Iz Ormoža. (Šolski svet.) Okrajni odbor je razpisal sejo okrajnega zastopa ormoškega na 3. oktobra t. l. Na dnevnem redu je važna točka: Volitev 5 udov v okrajni šolski svet. Da je ta volitev jako važna za naš celi okraj, ni nam treba praviti, zatoraj opominjamo vže zdaj vse gospode ude okrajnega zastopa, da o pravem času pridejo k seji ter da naj nihče doma ne ostane, kakor tudi, da volijo samo tiste gospode v okrajni šolski svet, katere jim bode narodna slovenska stranka priporočala.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar še potuje po Erdeljskem in tudi cesarjevič, nadvojvoda Rudolf se je podal tje, da je vpričo pri vojaških vajah. Veselje tamošnjih prebivalcev je veliko a madjarska vlada nič ne pusti mož k Njih veličanstvu, če se hoté pritožiti zoper njo. — Državni minister za vnanje države grof Kalnoky, je bil te dni pri knezu Bismarcku v Friedrichsruhe. Avstrija in Nemčija greste tedaj še zmerom po enacih potih, kar zadene njijine zunanje razmere. — Volitve na Českem niso pre naredile dež. zbora, skorej vsi nemški poslanci, ki so bili izstopili iz njega, voljeni so iz nóva. Sprave med Nemci in Čehi še ne bode tedaj k malu. — Linz, glavno mesto Gornje Avstrijske nadvojvodine, bode imelo dne 29ega septembra velik shod katol. Nemcev. Razprave pri tem shodu bodo, kolikor se čuje, celo važne. — V Gradcu so zaprli necega bankirja, ki čuje na ime Gurre. Mož je ponujal denarjev na posodo, pa jih ni imel in je le prošnjike gulil, če so se mu dali. — Za štajarski dež. zbor bode nova volitev poslanca za volilni okraj Liezen, nemški konservativci bode volili Jož. Edlingerja, posestnika v Gamsu, doslej jim pa je bil nek bauernvereinski mož za poslanca. — Iz Beljaka na Koroškem je minister za uk in bogočastje, pl. Gautsch, prestavil prof. A. Artelja na Česko v Arnau. G. profesor se je bojda preveč kazal za Slovence. — Pri sv. Petru pri Zili je nastala nova podružnica šulvereina, udje pa so ji skorej sami slov. kmetje. Oj nevednosti! — V Kranju odpré mestni odbor prvo latinsko šolo na svoje roke, ker očitna preneha vsled zloglasne uredbe naučnega ministerstva. — Na c. kr. gimnaziji v Ljubljani se je vpisalo letos 817 učencev, za 23 manj, kakor jih je bilo lani. — V Zužemberku se je ustanovila podružnica sv. Cirila in Metoda, udov šteje že h krati 40. — Goriški knjigar, Copagg (Kopač) je podaril lahonskemu otroškemu vrtu v Podgori več reči, ki jih je v njem potreba. Mož pač ne vé, da je slov. krvi in da

vleče največ denarja od slov. prebivalcev. Ali taki so radi pri nas trgovci, slov. groš jim diši, ni pa jim za slov. jezik. — V Dornbergu pri Gorici je bil v nedeljo zbor cecilijanskega društva; pravi se, da so društveni pevci že precej izurjeni, nasprotnikov pa še ne manjka temu društvu. — V Trstu so imeli te dni 11 angleških vojnih ladij, vojvoda Edinburški jim je poveljnik ter so bile vsled tega velike slavnosti. — Na Primorju se tožijo, da se dobiva čedalje več ponarejenega vina, naravnega pa se torej čedalje manj speča. Nič drugače, kakor je pri nas. — Po Istri se ljudstvo otrasa čedalje bolj lahonskega jarma ter si voli narodne može v obč. zastop. Lahoni so vsled tega že kar iz sebe ter mahajo, kakor je to že v navadi po duhovnikih, češ, da so ti krivi tega. No nekaj so že, ali za to jim gre le hvala. — Hrvaški sabor je sklenil svoje zborovanje, posebnih reči pa ni kaj ukrenil. — V Pešti so naredili Fr. Deaku velik spominek ter ga bodo v četrtek, dne 28. septembra odkrili, tje pride tudi Njih veličanstvo. Naučni minister pojde za nekaj dni v Galicijo in Bukovino, da si ogleda tamošnje šole.

Vnanje države. Bolgarski knez, Ferdinand, je vpeljal cenzuro, torej pa ne sme noben list več pisati, kar ni vladi po volji. Za nekaj časa bode to že izdalo, ali se bode pa knez s tem prikupil bolg. ljudstvu, je več, kakor prazno vprašanje. — Velesile še nič ne vedó kaj pričeti, da se spravi red v Bolgarijo, toliko pa je vendar-le skorej gotovo, da princ Koburški ni mož, da to opravi. — Turčija obeta, da k malu napravi železnico, ki veže Solun z Vranjo; s tem pa ustreže Srbiji, ki že dela po svoji strani tako železnico. — Knez Dadian Mingrelski, tisti, ki bi imel bil postati bolgarski knez, ko bi šlo po želji Rusije, postal je general v ruski vojski. — Nemški cesar, Viljem, je bil v Stettinu pri velicih vojaških vajah a je pri njih omedlel. Pri takej starosti pač to ni čudo. Iz shoda nemškega cesarja pa ruskega cara ni bilo doslej nič in brž ko ne ga letos tudi ne bode. Rusija hoče imeti proste roke. — Kakor je podoba, obrne se za Irce vendar-le stvar na bolje in je upanje, da se odpravijo stare krivice. K malu pa še to ne bode. — Francoski general, Boulanger, trobi slej kakor prej v vojni rog ter je izrekel tovnje v pričó višjih oficirjev, da francosko ljudstvo ne želi mirú. No, kaj pa potlej? — V Italiji ponehava kolera po nekaterih krajih, po drugih n. pr. v Mesini pa postaja huja, po več, do sto ljudi umrje na dan. — Za zlato mašo sv. Očeta se vrše tudi po Italiji velike priprave. Pravi se, da pride tudi Perzijski šah ali kralj spomladi v Rim ter pozdravi sv. Očeta. — Grški princ Jurij, najstari sin kralja, stopi v službo najprej v Dansko, potem pa v Angleško mor